

HATAY SAMANDAĞ SAHİL GÜVENLİK KARAKOL KOMUTANLIĞI NEZARETHANELERİ ZİYARET RAPORU

Rapor No:
2026/16

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 13/4/2026 tarihli ve 2026/338 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	3
III. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	7
A. Değerlendirme	7
B. Tavsiyeler.....	7
1. Samandağ Sahil Güvenlik Karakol Komutanlığı İdaresine Yönelik Tavsiyeler.....	7
2. Sahil Güvenlik Komutanlığına Yönelik Tavsiye	9

- AİÖK/CPT** : Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi
- BM** : Birleşmiş Milletler
- cm.** : Santimetre
- OPCAT** : İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
- TIHEK** : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
- UÖM** : Ulusal Önleme Mekanizması

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK); 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol'ü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak TIHEK'in görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. Sahil Güvenlik Komutanlığının görev alanı içerisinde yakalanan ya da kurtulan düzensiz göçmenler Sahil Güvenlik Karakol Komutanlığında tutulmaktadır. Bu yetki 21/1/2017 tarihli ve 29995 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Sahil Güvenlik Komutanlığı Teşkilat, Görev ve Yetkileri Yönetmeliği'nde düzenlenmiştir. Anılan Yönetmelik'in Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununa ilişkin görevler başlıklı 19'uncu maddesine göre *“Sahil Güvenlik Komutanlığının, 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununa ilişkin görevleri şunlardır: a) Türkiye'ye yasa dışı giren veya Türkiye'yi yasa dışı terk eden ya da buna teşebbüs eden yabancılar hakkında gerekli kanuni işlemleri yapmak. b) Türkiye'ye giriş izni olmayan yabancıların ülkeye girişine engel olmak. c) Türkiye'ye girişleri yasaklanmış olmasına rağmen Türkiye'ye girmiş olan yabancılar hakkında gerekli kanuni işlemleri yapmak.”*

5. Suç işlediği şüphesi somut delillerin varlığı ile kuvvetle muhtemel olan kişinin kolluk kuvvetleri tarafından özgürlüğünden yoksun bırakılmasına ilişkin genel hükümler 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda düzenlenmiştir. Anılan Kanun'un 99'uncu maddesine göre; *“Gözaltına alınan kişilerin bulundurulacakları nezarethanelerin maddi koşulları, bu kişinin hangi görevlinin sorumluluğuna bırakılacağı, sağlık kontrolünün nasıl yapılacağı, gözaltı işlemlerine ilişkin kayıt ve defterlerin nasıl tutulacağı, gözaltına alınmanın başlangıcında ve bu tedbire son verildiğinde hangi tutanakların tutulacağı ve gözaltına alınan kişiye hangi belgelerin verileceği ile kolluk tarafından gerçekleştirilen yakalama işlemlerinin yürütülmesinde uyulacak kuralların yönetmelikle gösterileceği”* hükme bağlanmıştır.

6. 1/6/2005 tarihli ve 25832 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesine göre nezarethaneler; *“şüpheli veya sanıkların haklarındaki işlemlerin tamamlanıp adli mercilere sevk edilinceye kadar bekletilmesi amacıyla yapılmış yerleri”* ifade etmektedir.

7. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek TİHEK'in görevleri arasında sayılmıştır. Bu bağlamda sahil güvenlik komutanlıklarına haberli veya habersiz ziyaret gerçekleştirmek TİHEK'in görev ve yetkileri arasında yer almaktadır.

8. Anılan görevin icrası kapsamında 10/11/2025 tarihinde Hatay Samandağ Sahil Güvenlik Karakol Komutanlığına¹ **habersiz** bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu Üyesi ..., Koordinatör ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcısı ..., Uzman Psikolog ... ile Kurumumuzun talebi üzerine Hatay Valiliği tarafından görevlendirilen Hekim ... yer almıştır.

9. Ziyaret, Hatay Samandağ Sahil Güvenlik Karakol Komutanı ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede ilk olarak TİHEK Heyeti tarafından; UÖM, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiş Sahil Güvenlik Karakol Komutanlığı ile ilgili genel bilgiler edinilmiştir. Görüşmenin ardından tutulanların² Komutanlıkta tutulma süreleri boyunca kaldıkları nezarethaneler incelenmiş, görevli personelle görüşülerek ilgili kayıt ve dosyalar kontrol edilmiştir. Ziyaret bitiminde Komutanlık İdaresi ile son bir toplantı yapılmış olup ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış, ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla

¹ Bundan sonra kısaca Komutanlık olarak ifade edilecektir.

² Nezarethanelerde özgürlüğünden mahrum bırakılanlar için kısaca *“tutulan”* ifadesi kullanılacaktır.

paylaşılarak tavsiyelerin takip edileceği ve takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş, ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

10. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 30/12/2024 tarihli ve 2024/1310 sayılı kararı ve Başkanlık Makamınının 2/11/2025 tarihli ve 57113 sayılı oluruna istinaden 10/11/2025 tarihinde Hatay Samandağ Sahil Güvenlik Karakol Komutanlığına gerçekleştirilen ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini içermektedir.

II. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

11. Samandağ ilçe merkezine 8 kilometre uzaklıkta bulunan Komutanlık hizmet binası 2016 yılında faaliyete başlamış olup iki kattan müteşekkildir. Komutanlık binasına Hatay Büyükşehir Belediyesine ait toplu taşıma araçları ile gün içerisinde, yarım saat aralıklarla ulaşım imkânı bulunmaktadır.

12. Komutanlıkta 2 kişi kapasiteli 2 adet nezarethane odası bulunmakta olup nezarethane odası binanın giriş katında yer almaktadır.

13. Komutanlıkta kara sularında ya da açık denizde yakalanan ya da kurtarılan göçmenler için ayrı bir göçmen bekleme alanı bulunmadığı görülmüştür. Komutanlık İdaresi tarafından yakalanan ya da kurtarılan göçmen sayısının az olduğu ve Komutanlığın yemekhane salonunda bekletildikleri, işlemlerinin hızlı bir şekilde tamamlandığı ve ardından İl Göç İdaresi Müdürlüğü yetkililerine teslim edildiği belirtilmiştir.

14. Nezarethane odasınının giriş katta yer alması sebebiyle engelli bireylerin erişimine uygun olduğu görülmüştür.

15. Komutanlık İdaresi tarafından, çocuklar için tutulma işlemi yapılmadığı ifade edilmiştir. Tutulan kişinin engelli olması durumunda Cumhuriyet Savcısı talimatı ile refakatçisinin tutulmanın yanında bulunabildiği bilgisi alınmıştır.

16. Ziyaret sırasında nezarethanelerde tutulan olmadığı görülmüştür. Son 1 yıl içerisindeki gözaltı sayısınının 172 olduğu bilgisi alınmıştır.

17. Nezarethanedeki odalarının girişlerinde odanın hangi cinsiyet grubuna ait olduğunu belirten tabelanın olmadığı görülmüştür.³

³ Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin "Nezarethane İşlemleri" başlıklı 11'inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendine göre; "Aynı suçla ilgisi olanlar, birbirine hasım olanlar, erkek ve kadınlar bir araya konulmazlar, çocuklar yetişkinlerden ayrı tutulurlar."

18. Nezarethane odalarının 450 santimetre (cm) en, 300 cm boy ve 270 cm yüksekliğe sahip olduğu ölçülmüş olup odanın boyutlarının ulusal ve uluslararası standartlara uygun olduğu anlaşılmıştır.⁴

19. Nezarethane odalarında acil durum çağrı butonu bulunmamaktadır. İdare tarafından nezarethanede tutulan olması durumunda kamera görüntüleri aracılığıyla tutulanların sürekli olarak takip edildiği belirtilmiştir.

20. Nezarethane odalarında yeteri kadar sabit ve dayanıklı oturma yeri bulunduğu, oturma yerlerinin uyumaya elverişli biçimde yumuşak şilte ile kaplı olduğu görülmüştür.

21. Nezarethane odaları içerisinde tuvalet, banyo ve lavabo bulunmaktadır. Tuvalet ve banyo bölümü yarım kapı ile yatma/oturma alanından ayrılmıştır. Kamera görüntülerinde yapılan incelemede mahremiyetin ihlal edilmediği, tuvalet ve banyo alanlarının kamera açısında olmadığı görülmüştür.⁵

22. Oda içerisinde yer alan tuvalet ve lavabo musluklarının akar vaziyette olduğu, banyodaki duş başlığı ve hortumunun tutulmanın kendisine zarar vermesini önlemek için duvara gömülü olduğu görülmüştür. Banyo ve tuvaletlerde tutunma barı bulunmadığı bu sebeple engelli bireylerin kullanımını açısından uygun olmadığı anlaşılmıştır.

23. İdare tarafından tuvalet ve lavaboların rutin olarak her gün görevli personel tarafından temizlendiği ifade edilmiştir. Ziyaret Heyetinin yaptığı incelemede; tuvalet ve lavaboların temiz olduğu ancak sabun ve tuvalet kâğıdı bulunmadığı görülmüştür.

24. Nezarethanelerde 2 adet battaniye ve 1 adet yastık bulunduğu, battaniye ve yastıkların oda içerisinde muhafaza edildiği, tutulanların kendilerine zarar vermesini önlemek için bazı battaniye kenarlıklarının sökülmüş olduğu ancak bazılarının kenarlarının sökülmediği görülmüştür. Battaniyelerin ve yastığın her kullanım sonrasında değil kirlendikçe yıkandığı ifade edilmiştir. Temiz battaniyelerin ambarda kılıf içerisinde tutulduğu görülmüştür.

⁴ Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi (AİÖK/CPT) Standartları, Nezarethane, CPT/Inf(92)3, para.43'e göre: "Bir polis hücre (veya bir başka tür gözaltındaki kişinin / mahkûmun kalacağı yer) için makul büyüklüğün ne olduğu zor bir sorudur. Böyle bir değerlendirme yaparken göz önünde bulundurulması gereken birçok faktör vardır. Ancak CPT heyetleri bu konuda genel kuralları belirleme ihtiyacı hissetmişlerdir. Birkaç saatten daha uzun süreli kalışlar için tek kişilik polis hücrelerinin değerlendirilmesinde halen kullanılan (asgari standart değil, arzu edilen düzey olarak görülen) kriterler şunlardır: 7 metrekaare civarında, duvarlar arasında 2 metre veya daha çok, tavan ve taban arasında 2.5 metre mesafe olan yerler."

Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin "Nezarethane ve ifade alma odası" başlıklı 25'inci maddesinin birinci fıkrasına göre; "Nezarethaneler en az 7 metrekaare genişliğinde, 2,5 metre yüksekliğinde ve duvarlar arasında en az 2 metre mesafe olacak şekilde düzenlenir. Yeterli doğal ışıklandırma ve havalandırma imkânları sağlanır. Ancak, şüpheli sayısının çokluğu sebebiyle nezarethane imkânlarının yetersiz olması durumunda, nezarethaneler için öngörülen fizikî şartlara sahip başka yerler de kullanılabilir."

⁵ "(...) nezarethane'deki kişiler mahremiyete uygun şartlarda tuvalet imkânına ve yıkanmak için uygun şartlara sahip olmalıdır. (...)" Bkz. AİÖK Standartları, CPT/Inf/(2002) - Rev. 2010, s. 13, para. 47.

25. Nezarethane odalarının günlük olarak görevli personel tarafından temizlendiği bilgisi alınmış ancak oturma alanlarının ve battaniyelerin temiz olmadığı görülmüştür.

26. Komutanlığın ısınması klima ile sağlanmaktadır. Ziyaret sırasında nezarethane odalarında da klima bulunduğu ve nezarethane sıcaklığının uygun olduğu görülmüştür.

27. Nezarethane odalarının havalandırmasının odada bulunan delikli demir plakalı pencerelerden sağlandığı anlaşılmıştır. Nezarethane odalarının yeterli havalandırmaya sahip olmadığı değerlendirilmiştir.

28. Nezarethane odalarının, yapay aydınlatmasının bulunduğu ancak pencerelerin önüne monte edilmiş demir plakanın olması nedeniyle doğal ışık⁶ almadığı görülmüştür.

29. Komutanlık İdaresi tarafından hizmet binasının her ay belediye ekiplerince ilaçlandığı belirtilmiş, incelenen belgelerden bu husus doğrulanmıştır.

30. Tutulanların yemek ve içme suyu ihtiyaçlarının Komutanlıkta hazırlanan yemekle sağlandığı ifade edilmiş ancak yemek numunelerinin 72 saat boyunca tutulmadığı görülmüştür. Tutulanın içme suyu ihtiyacının ambalajlı sular ile sağlandığı belirtilmiştir. Tutulanların yemek ve su ihtiyaçlarının düzenli olarak sağlandığı incelenen kamera kayıtlarından anlaşılmıştır.

31. Tutulanların nezarethaneye girmeden önce sağlık kontrolünden geçirildiği ifade edilmiştir. Dosyalar üzerinden yapılan incelemede, tutulanların sağlık raporlarının bulunduğu görülmüştür.

32. Acil tıbbi müdahale gerektiren durumlarda bu konuda eğitim almış personel tarafından tutulanlara gerekli müdahalenin yapıldığı ve 112 Acil Çağrı Merkezinin aranarak alanında uzman personel talep edildiği bilgisi edinilmiştir.

33. Tutulanların ilaç kullanmaları gerektiğinde, ilaçların görevli personel tarafından tutulanların sağlık raporuna veya reçetesine istinaden verildiği belirtilmiştir.

34. Yabancı uyruklu bir tutulan olması durumunda Arapça bilen personelin olduğu ayrıca ihtiyaç duyulması halinde Cumhuriyet Savcısı onayıyla tercüman çağrıldığı ifade edilmiştir. Nezarethanede yabancı ülke vatandaşlarının anlayacağı dilde haklarını gösteren formların bulunmadığı görülmüştür.

35. Nezarethane Talimatnamesinin⁷ tutulanların görebileceği şekilde duvara asılı olduğu görülmüştür. Ancak tutulanların, kendilerine isnat olunan suçla ilgili susma, müdafî

⁶ AIÖK/CPT Standartları, Nezarethane, CPT/Inf (92) 3 para.42'ye göre: "Bütün polis hücreleri, içinde bulundurulacak kişi sayısına göre makul büyüklükte olmalı ve gerekli ışıklandırma (uyku süresi hariç, okumaya yetecek kadar ışık) ve havalandırma şartlarına sahip olmalıdır; tercihen hücrelerde doğal ışık olmalıdır."

⁷ Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği madde 25/5'e göre: "Nezarethane girişine, onaylanmış nezarethane talimatı asılır."

tain etme, yakınlarına ya da ilgili konsolosluğa haber verme gibi temel haklarını içeren Şüpheli ve Sanık Hakları Formu'nun bulunmadığı görülmüştür.

36. Komutanlıkta 1 avukat görüşme odası bulunmaktadır. Gerçekleştirilen incelemede odanın ses yalıtımına sahip olduğu ve odada kamera bulunmadığı görülmüştür.

37. Komutanlıkta müstakil olarak ifade alma odası olmadığı görülmüş, Bot Bakım Kısım Amirliğine ait odanın ifade alma odası olarak kullanıldığı görülmüştür. Odada kamera bulunmadığı, ifade alınması gereken durumda kamera yerleştirilerek ifade alan sürecinin kayıt altına alındığı ifade edilmiştir.

38. Komutanlıkta 1 adet teşhis odası bulunmaktadır.

39. Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defter kayıtları incelenmiş, defter kayıtlarının genel itibarıyla düzenli tutulduğu görülmüş olsa da bazı tutulanların giriş ya da çıkış saatinin yazılmadığı tespit edilmiştir. Görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından ortalama 6 ayda bir defterin düzenli olarak kontrol edildiği, son kontrol tarihinin 25/9/2025 olduğu görülmüştür.

40. Tutulana ait eşyaların Komutanlığa girerken kamera önünde alınarak görevli personel tarafından kilitli emanet eşya dolabına konulduğu ifade edilmiştir. Bu husus kamera kaydı görüntülerinden de doğrulanmıştır.

41. Komutanlıkta nezarethanede tutulanların kullanımı için 1 mescit bulunduğu görülmüştür.

42. Komutanlıkta kayıt yapan toplam 47 adet güvenlik kamerasının bulunduğu, kameraların 30 gün kayıt tutma özelliğine sahip olduğu, gece görüş ve alarm özelliği bulunduğu bilgisi alınmıştır. Ziyaret Heyeti tarafından kamera kayıtlarına ilişkin yapılan incelemede görüntülerinin geçmişe doğru izlenmesinde herhangi bir sorunla karşılaşılma ve kör nokta olmadığı görülmüştür.

43. Komutanlıkta yangın alarm sistemi ve son kullanma tarihi 10/2027 olan kullanıma uygun yangın tüplerinin mevcut olduğu görülmüştür.

44. İdare tarafından Komutanlıkta 110 erkek ve 1 kadın olmak üzere toplam 111 personelin görev yaptığı belirtilmiştir. İhtiyaç duyulması halinde Samandağ İlçe Emniyet Müdürlüğü veya Samandağ İlçe Jandarma Komutanlığı tarafından görevlendirme ile personel takviyesi yapıldığı ifade edilmiştir.

45. Hakkında idari ya da adli soruşturma yürütülen personel olmadığı belirtilmiştir.

46. Komutanlıkta görevli personelin hizmet içi eğitimler aldığı ancak özelleştirilmiş bir insan hakları ile işkence ve kötü muameleyle mücadele konularında herhangi bir eğitim almadığı bilgisi paylaşılmıştır.

III. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

47. TIHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli, ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Komutanlık İdaresi tarafından Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmış ve gerekli bilgi ve belgelere erişim vakitlice sağlanmıştır. Bu çerçevede, Komutanlık İdaresi ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Samandağ Sahil Güvenlik Karakol Komutanlığı İdaresine Yönelik Tavsiyeler

48. Nezarethane odalarının girişinde, odaların hangi cinsiyet grubuna tahsis edildiğini gösteren tabela ya da işaret olmadığı görüldüğünden odaların girişlerine uygun tabela ya da işaretlerin asılması⁸,

49. Nezarethane odalarına acil çağrı butonu konulması⁹,

50. Komutanlık nezarethanelerindeki banyo ve tuvaletlere engelli bireylerin kullanımı için tutunma barlarının konulması¹⁰,

⁸ AİÖK Standartları CPT/Inf (2000) 13, para. 21'e göre: "...Avrupa Konseyi'ne üye devletlerde kadınlar, özgürlüğünden mahrum insanların göreceli olarak küçük bir grubunu temsil etmektedir. Bu durum, devletlerin gözaltındaki kadınlar için özel düzenlemeler yapmasını çok maliyetli hale getirdiğinden kadınlar genellikle az sayıdaki yerde (ve bazen evlerinden ve bakmakla yükümlü oldukları çocuklardan uzakta) erkek tutuklular için hazırlanmış (ve bazen erkek tutuklularla paylaşılan) tesislerde tutulmaktadır. Bu şartlar altında, özgürlüğünden mahrum kadınların güvenli ve makul gözetim şartlarında olmasını sağlamak için özel çaba sarfedilmelidir."

⁹ Avrupa Cezaevi Kuralları 18.2'e göre: "Mahpusların personel ile gecikmeksizin irtibat kurmasını mümkün kılan bir alarm sistemi olmalıdır.", 52.4'e göre. "Tüm mahpusların, gece de dâhil olmak üzere, günün her saatinde personel ile iletişim kurabilmesine imkân sağlanmalıdır." AİÖK Standartları CPT/Inf(2002)15-part, para.48'e göre: "Polis nezaretindeki kişilerin her zaman nezaret görevlileriyle kolayca temasa geçebilecek durumda olmasını sağlamak için gerekli önlemler alınmalıdır. AİÖK heyetleri bazen, polis hücrelerinin polis memurlarının normalde bulunduğu ofislerden veya masalardan uzak olduğunu ve gözaltındaki kişilerin polis memurlarının dikkatini çekebilecekleri herhangi bir imkâna (örneğin çağrı sistemi) sahip olmadığını gözlemlemiştir. Bu şartlar altında, çeşitli olaylara (gözaltındaki tutulular arasında şiddet, intihar girişimi, yangın, vs.) zamanında yanıt verilememesi olası olduğu oldukça yüksektir."

¹⁰ BM Engelli Hakları Sözleşmesi madde 14'e göre: "Taraflar Devletler engelli kişiler eğer herhangi bir süreç sonunda özgürlüklerinden mahrum edildiyse; bunun diğer bireylerle eşit koşullar altında yapılmasını; engellilerin uluslararası insan hakları hukukuna uygun olarak güvencelere sahip olmasını ve makul düzenlemeye ilişkin hükümler dâhil olmak üzere Sözleşme'nin hedefleri ve ilkeleriyle uyumlu muamele görmesini sağlar."

51. Lavabo, tuvalet ve duş alanı kısmında tuvalet kâğıdı, kâğıt havlu, sabun ve şampuan gibi hijyen malzemeleri bulundurulması¹¹,

52. Tutulanların kendilerine zarar vermelerinin önlenmesi için battaniyelerin kenarlarının sökülmesi,

53. Nezarethane odasının her an kullanıma hazır olması için düzenli olarak temizliğinin sağlanması,

54. Nezarethane içerisinde yer alan battaniye ve yastıkların her kullanım sonrasında yıkanıp temiz şekilde muhafaza edilmesi ve kişilere nezarethaneye girerken teslim edilmesi,

55. Nezarethane odalarında doğal aydınlatmanın ve havalandırmanın sağlanması için nezarethane odalarındaki pencereleri kapatacak şekilde içeriden monte edilmiş olan metal plakalar yerine kırılmaz özellikte camlı, dışarıdan parmaklıkla muhafaza edilmiş; standartlara uygun pencerelerin konumlandırılması¹²,

56. Yemek numunelerinin mevzuata¹³ uygun olacak şekilde 72 saat saklanması,

57. Her ne kadar Komutanlık İdaresi tarafından tutulanlara bilgilendirme yapıldığı ifade edilse de yabancı ülke vatandaşlarının anlayabileceği, tutulanları bilgilendirici broşür, kitapçık gibi materyallerin edinilmesi ve sanık hakları formunun görünür yerlere asılması,

58. Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defterin eksiksiz bir şekilde doldurulması hususuna dikkat edilmesi¹⁴,

hususları tavsiye edilmektedir.

¹¹ “(...) Nezaretteki kişiler gerektiğinde temiz ve düzgün şartlarda doğal ihtiyaçlarını karşılayabilmeli ve uygun yıkanma imkânlarına sahip olmalıdır. (...)” Bkz. AİÖK Standartları, CPT/Inf/(2002) - Rev. 2010, s. 8, para. 42.

¹² AİÖK Standartları, Nezarethane, CPT/Inf (92) 3, para. 42’e göre; “Bütün polis hücreleri, içinde bulundurulan kişi sayısına göre makul büyüklükte olmalı ve gerekli ışıklandırma (uyku süresi hariç, okumaya yetecek kadar ışık) ve havalandırma şartlarına sahip olmalıdır; tercihen hücrelerde doğal ışık olmalıdır. Ayrıca hücrelerde dinlenme imkânı olmalı ve nezarete gece kalmak zorunda olan kişilere temiz şilte ve battaniye verilmelidir.”

¹³ 26/9/2008 tarihli ve 27009 sayılı Gıda Güvenliği ve Kalitesinin Denetimi ve Kontrolüne Dair Yönetmelik’in 8’inci maddesine göre; “Kamu-özel kurum ve kuruluşları ile mahallinde üretilerek toplu tüketime sunan işyerleri ve yemek fabrikaları, ürettiği yemek partisinin her çeşidinden alınan bir örneği 72 saat uygun koşullarda saklamakla yükümlüdür.”

¹⁴ Yakalama, Gözaltı Alma ve İfade Alma Yönetmelik’in “Nezarethaneye alınanların kaydına ait defter” başlıklı 12’nci maddesinde; “Gözaltı işlemleri nezarete alınanların kaydına ait deftere yazılmak suretiyle tespit edilir. Denetime tâbi olan bu defterde: (...) c) Giriş işlemleri; 1) Yakalamanın yeri, tarihi ve saati, 2) Giriş tarihi ve saati, (...) e) Çıkış işlemleri; 1) Çıkarıldığı tarih ve saat, (...) belirtilir.” hükmü yer almaktadır.

2. Sahil Güvenlik Komutanlığına Yönelik Tavsiye

59. Komutanlığa bağlı birimlerde görev yapan personelin hizmet içi eğitim müfredatına, hassas gruplara yönelik muamele ile işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin eğitimlerin dahil edilmesi¹⁵ hususu tavsiye edilmektedir.

¹⁵ AIÖK'nin tavsiyesi: “Şüphelilerin sorgulanması, tatminkâr bir biçimde yapılabilmesi için özel eğitim gerektiren ve uzmanların yapması gereken bir iştir. İlk olarak ve özellikle, sorgulamanın amacının tam olarak ne olduğu kesin olarak belirlenmelidir; amaç, sorgulamayı yapan memurların gözünde suçlu olduğu varsayılan bir kişinin itiraf etmesini sağlamak değil, incelenmekte olan konu hakkında gerçekleri öğrenmek için doğru ve güvenilir bilgilere ulaşmak olmalıdır. Şüphelilerin sorgulanması sırasında uygulanacak davranış kurallarının belirlenmesi, kolluk kuvvetlerinin uygun eğitimi almasına ek olarak, yukarıda belirtilen amaca uyularını çok kolaylaştıracaktır.”